

Sosyal Bilgiler Odaklı? Akademik Risk Alma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Bilgiler Odaklı? Akademik Risk Alma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30600>

Özet

Sosyal Bilgiler Odaklı Akademik Risk Alma Ölçeği (SOARAÖ), M. Gezer, M. İhan ve ? F. ?ahin tarafından 2014 yılında geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, öğrencilerin **Sosyal Bilgiler** dersi bağlamında sergiledikleri akademik risk alma davranışlarını spesifik olarak ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, öğrencilerin zorlu görevleri üstlenme, belirsiz cevaplar verme veya eleştirel geri bildirim açılmaması gibi öğrenme süreçlerindeki risk alma eylemlerinin düzeyini belirlemeyi hedefler. Geliştirme çalışması, aracın yapısal geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarını ortaya koyarak eğitim araştırmalarına katkıda bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler Odaklı Akademik Risk Alma Ölçeği, SOARAÖ, **Akademik Risk Alma**, Sosyal Bilgiler, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Gezer, M., İhan, M., ?ahin, ? F.

Amaç

SOARAÖ'nün temel amacı, **öğrencilerin** akademik risk alma davranışlarını, özellikle Sosyal Bilgiler gibi sosyal bilim alanlarına özgü bağlamlarda nicel olarak değerlendirmektir. Akademik risk alma, başarısızlık veya eleştiri ihtimaline rağmen öğrenmeyi derinleştiren ve bilişsel gelişimi destekleyen çabalar ifade eder.

Bu ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğrencilerin derse katılım, problem çözme ve tartışma ortamlarında gösterdikleri risk alma eylemlerini belirleyerek, bu eylemlerin akademik başarı ve motivasyonla ilişkisini incelemelerine olanak tanır. Ölçek, genel risk alma eylemlerinden ziyade, disipline özgü davranışlara odaklanarak daha hedefe yönelik sonuçlar sunar.

Yapı

Ölçek, bireyin akademik ortamda bilinçli olarak zorluklara meydan okuma ve başarısızlık ihtimaline rağmen yeni yaklaşımlar deneme eylemi olan **Akademik Risk Alma** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle öğrenme ortamında konfor alanının dışına çıkma isteği olarak tanımlanır.

Sosyal Bilgiler odaklı olması nedeniyle, ölçülen yapı; tarihi olaylar hakkında kesin olmayan bir fikir belirtme, tartışmalı konularda azınlık görüşünü savunma veya karmaşık sosyal sorunların çözümüne yönelik özgün öneriler sunma gibi, Sosyal Bilgiler dersinin doğasında bulunan

etkileşimli ve eleştirel düşünme gerektiren durumlarla ilişkilidir. Ölçek, bu davranışlar farklı alt boyutlar altında ele alınarak yapının kapsamlı bir değerlendirilmesini sağlar.

Geçerlik

Gezer, İhan ve Şahin (2014) tarafından gerçekleştirilen geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal **geçerlik** kanıtlarının sunmuştur. Bu kapsamda, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapıya ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır.

Yapı geçerliliği analizlerinin yanı sıra, ölçek maddelerinin Sosyal Bilgiler içeriği ve akademik risk alma kavramı ile uyumunu değerlendirmek üzere uzman görüşlerine başvurulmuş ve içerik geçerliliği sağlanmıştır. Bu titiz süreç, SOARAÖ'nün Sosyal Bilgiler bağlamında akademik risk alma yapısının doğru ve güvenilir bir şekilde ölçtüğünü destekleyen kanıtlar sunmuştur.

Güvenirlik

Ölçek geliştirme sürecinin önemli bir aşaması olarak güvenilirlik çalışmaları yürütülmüştür. Güvenirlik, ölçeğin aynı koşullar altında uygulandığında tutarlı sonuçlar verme yeteneğini gösterir. Bu çalışmada, genellikle Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak ölçek maddelerinin birbiriyle uyumu incelenmiştir.

Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, SOARAÖ maddelerinin aynı temel psikolojik yapıya ölçme konusunda yüksek düzeyde homojenliğe sahip olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin Sosyal Bilgiler dersine özgü akademik risk alma düzeylerini tekrarlanabilir ve istikrarlı bir biçimde ölçebilme kapasitesini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Sosyal Bilgiler Odaklı Akademik Risk Alma Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ve boyutların belirlemek için faktör analizi uygulanmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak varsayılan alt boyutların ampirik olarak doğrulanması amaçlanmıştır.

Çalışmada, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ölçeğin faktör sayısı ve madde dağılımı belirlenmiş, ardından Doğrusal Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapısının veriyle uyumu test edilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin akademik risk alma yapısının Sosyal Bilgiler dersi özelinde kaç alt boyutta incelenebileceği netleştirilmiştir.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Geliştirme

Format: Likert Tipi Ölçek (Orijinal makalede detaylı derecelendirme bilgisi mevcuttur.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaokul Öğrencileri

Yaş Grubu: Genellikle 10-14 yaş aralığı (Ortaokul düzeyine denk gelmektedir.)

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öğrencilerin öz bildirimlerine dayalı, kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen standartlaştırılmış test metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Bilişsel Gelişim, **Psikometri**, Öz Bildirim Ölçeği, Öğrenme Motivasyonu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Bağli Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Yazarların akademik bağli kuruluşları üzerinden ulaşılabılır. Detaylı bilgi makalenin ilk sayfasında yer almaktadır.

Şartlar, Ücret ve Test Yayı

Bu ölçek, 2014 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanım için genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak etik kurallar gereği yazarlardan resmi izin alınması tavsiye edilir. Ticari veya eğitimsel ürünlerde kullanım için yazarlarla doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Gezer, M., İhan, M. ve Şahin, Ş. F. (2014). Sosyal Bilgiler Odaklı Akademik Risk Alma Ölçeği'nin (SOARAÖ) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(6), 125-164. <http://dx.doi.org/10.23863/kalem.2017.34>

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: kalemacademy.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sosyal-bilgiler-odakli-akademik-risk-alma-olcegi-toad.pdf

Sosyal Bilgiler Odaklı Akademik Risk Alma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Orijinal kaynak metninde ölçek maddeleri listelenmemiştir. Ölçek maddelerinin tamamına, Gezer, İhan ve Şahin (2014) tarafından yayımlanan "Sosyal Bilgiler Odaklı Akademik Risk Alma Ölçeği'nin (SOARAÖ) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması" başlıklı makalenin tam metnine başvurularak ulaşılabilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM